127. MEKTUP

١٢٧ - ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُلاَّ صَفَرَ اَحْمَدَ الرُّومِيِّ فِي بَيَانِ اَنَّ خِدْمَةَ الْوَالِدَيْنِ وَاِنْ كَانَتْ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَلَكِنَّهَا فِي جَنْبِ تَحْصِيلِ الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ لاَشَيْئٌ مَحْضٌ وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ﴾

قَدْ وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الْمَرْغُوبُ وَالْعُذْرُ الَّذِى ذَكَرْتَهُ فِي بَابِ التَّوَقُّفِ صَحِيحٌ يَنْبَغِى اَنْ تَفْعَلَ أَزْيَدَ مِمَّا وَقَعَ وَاَنْ تَعْتَقِدَ نَفْسَكَ مُقَصِّرًا قَالَ اللهُ تَعَالَى "**وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسَانًا حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا**" وَقَالَ اللهُ سُبْحَانَهُ اَيْضًا "**اَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ**" وَيَنْبَغِى اَنْ تَعْتَقِدَ اَنَّ كُلَّ ذَلِكَ فُضُولٌ مَحْضٌ فِي جَنْبِ الْوُصُولِ اِلَى الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ بَلْ فِي جَنْبِ طَيِّ مَنَازِلِ السُّلُوكِ اَيْضًا تَعْطِيلٌ صِرْفٌ وَقَدْ سَمِعْتَ اَنَّ حَسَنَاتِ الْاَبْرَارِ سَيِّئَاتُ الْمُقَرَّبِينَ ﴿شِعْرٌ﴾:

كُلُّمَا دُونَ هَوَى الْحَقِّ وَلَوْ اَكْلَ قَنْدٍ فَهُوَ سَمٌّ قَاتِلٌ

وَحَقُّ اللهِ سُبْحَانَهُ مُقَدَّمٌ عَلَى حُقُوقِ جَمِيعِ الْخَلاَئِقِ فَاِنَّ اَدَاءَ حُقُوقِ الْخَلاَئِقِ اِنَّمَا هُوَ لاِمْتِثَالِ أَمْرِهِ تَعَالَى وَاِلاَّ لِمَنْ يَكُونُ مَجَالُ تَرْكِ خِدْمَتِهِ وَالْاِشْتِغَالِ بِخِدْمَةِ غَيْرِهِ فَخِدْمَةُ الْخَلاَئِقِ بِهَذَا السَّبَبِ مِنْ جُمْلَةِ خِدْمَاتِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى وَلَكِنَّ الْفَرْقَ بَيْنَ خِدْمَةٍ وَخِدْمَةٍ كَثِيرٌ اَلاَ تَرَى اَنَّ أَرْبَابَ الْحَرْثِ وَأَصْحَابَ الزَّرْعِ كُلَّهُمْ فِي خِدْمَةِ السُّلْطَانِ وَلَكِنْ لاَمُنَاسَبَةَ بَيْنَ خِدْمَتِهِمْ وَخِدْمَةِ الْمُقَرَّبِينَ حَتَّى اِنَّ اِجْرَاءَ اِسْمِ الزِّرَاعَةِ وَالْحَرَاثَةِ عَلَى اللِّسَانِ هُنَاكَ مَعْصِيَةٌ وَأَجْرُ كُلِّ أَمْرٍ عَلَى مِقْدَارِ ذَلِكَ الْاَمْرِ فَاَهْلُ الْحَرَاثَةِ يَأْخُذُونَ دِرْهَمًا وَاحِدًا عَلَى خِدْمَةِ يَوْمٍ كَامِلٍ مَعَ غَايَةِ الْمِحْنَةِ وَالْمَشَقَّةِ وَالْمُقَرَّبِينَ يَسْتَحِقُّونَ الْاُلُوفَ عَلَى سَاعَةِ خِدْمَةِ الْحُضُورِ وَمَعَ ذَلِكَ لاَتَعَلُّقَ لَهُمْ بِتِلْكَ الْاُلُوفِ وَغَايَةُ مَرَامِهِمْ اِنَّمَا هِيَ قُرْبُ السُّلْطَانِ فَحَسْبُ شَتَّانَ مَا بَيْنَهُمَا

وَفَرَخْ حُسَيْنٌ مُوَفَّقٌ جِدًّا يَعْنِى لِلتَّرَقِّى وَالاِجْتِهَادِ وَلْيَطْمَئِنَّ قَلْبُكَ مِنْ طَرَفِهِ مَاذَا اَكْتُبُ أَزْيَدَ مِنْ ذَلِكَ وَالسَّلاَمُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Safer Ahmed Rûmî'ye yazılmış olup anne-babaya hizmet etmenin, her ne kadar iyiliklerden olsa da, hakîkî hedefe ulaşma yanında bir şey olmadığını ve benzeri meseleleri açıklamaktadır.

Değerli mektubunuz ulaştı. Duraklama (tevakkuf) ile ilgili zikrettiğiniz özür doğrudur. Şu ana kadar yaptıklarından daha fazlasını yapman ve devamlı nefsinin kusurlu olduğuna inanman gerekir.

Allah Te'âlâ şöyle buyurmuştur: *"Biz insana, ana babasına iyilik etmesini tavsiye ettik. Anası onu zahmetle taşıdı ve zahmetle doğurdu."* (Ahkâf, 15).

Allah Subhânehû bir başka âyette şöyle buyurmuştur: *"Bana ve anana-babana şükret, dönüş banadır."* (Lokmân, 14).

Bütün bunların, hakîkî maksada ulaşmaya nisbetle yalnızca fuzûlî işler olduğunu ve hatta *seyr u sülûk*[202] menzillerini aşma durumunun yanında dâhi tembel kalmaktan ibâret olduğunu bilmen gerekir. *"Ebrârın iyilikleri mukarrebînin kötülükleridir."*[203] sözünü duymuşsundur.

"Allah aşkı dışındaki her şey,
Öldürücü zehirdir, şeker yemek dahi olsa!" (Şiir).

Allah'ın hakkı diğer tüm mahlûkâtın hakkından önce gelir. Çünkü mahlûkâtın haklarını yerine getirmek O'nun (Celle Celâluhû) emrine sımsıkı sarılmakla olur. Yoksa O'nun hizmetini terk ederek O'nun dışındaki birinin hizmetiyle meşgul olmak kimin haddinedir. Bu sebepten dolayı mahlûkâta hizmet etmek Hakk Subhânehû'ya hizmet kabilindendir. Ancak hizmetten hizmete büyük fark vardır. Görmüyor

202 *Seyr u sülûk*: bkz. C.1, Mektup 71, dipnot.

203 Bu söz, Ebû Saîd el-Harrâz'ın sözüdür. Bkz., Hatîb-i Bağdâdî, Târîhu Bağdâd, IV/276.

musun... Ekin ve ziraat işleriyle meşgul olanların hepsi sultanın hizmetindedir. Ancak onların hizmetiyle sultana yakın olanların hizmeti arasında hiçbir benzerlik yoktur. Hatta orada ziraatin ve çiftçiliğin adını bile anmak hoş karşılanmaz. Her işin kendine göre bir ücreti vardır. Çiftçiler son derece yorucu ve sıkıcı şartlarda tam gün çalışmaları karşılığında bir dirhem alırlar. Sultana yakın olanlar ise bir saatlik huzur hizmeti karşılığında binlerce dirhem kazanırlar. Bununla birlikte onların o binlerde hiç gönlü olmaz. Onların biricik meramı yalnızca sultana yakın olmaktır. Aralarındaki fark ne büyüktür.

Farah Hüseyin, yükselme ve çalışma olarak çok başarılıdır. O açıdan kalbin mutmain olsun. Bundan daha fazla ne yazayım. Vesselam.

KELİME ANLAMI

127. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ وَالْمِائَةُ Yüz yirmi yedinci mektup اِلَى الْمُلاَّ
صَفَرَ اَحْمَدَ الرُّومِيِّ Molla Safer Ahmet Rûmî'ye yazılmıştır *(Neye ilişkindir?)* فِي بَيَانِ
Şunun beyanına ilişkindir اَنَّ خِدْمَةَ الْوَالِدَيْنِ Anne, babaya hizmet وَاِنْ كَانَتْ مِنَ
الْحَسَنَاتِ İyiliklerden olsa da وَلَكِنَّهَا Fakat o فِي جَنْبِ تَحْصِيلِ الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ
Hakîki hedefe ulaşmanın yanında *(Nedir?)* لاَشَيْءٌ مَحْضٌ Yalnızca hiçbir şeydir وَمَا
يُنَاسِبُ ذَلِكَ Ve buna benzer şeylere ilişkindir ≻

قَدْ وَصَلَ Şüphesiz ulaştı *(Ne?)* اَلْمَكْتُوبُ الْمَرْغُوبُ Beklenen mektup وَالْعُذْرُ اَلَّذِى O özür ki; ذَكَرْتَهُ Onu zikrettin *(Ne konuda?)* فِي بَابِ التَّوَقُّفِ Duraklama konusunda *(Nedir o?)* صَحِيحٌ Doğrudur يَنْبَغِى Gerekir *(Ne?)* اَنْ تَفْعَلَ أَزْيَدَ Daha fazlasını yapman *(Neden?)* مِمَّا وَقَعَ Olandan وَاَنْ تَعْتَقِدَ Ve inanman gerekir *(Neyi?)* نَفْسَكَ Nefsine *(Ne olarak?)* مُقَصِّرًا İhmalkâr olarak قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى Allâh-u Teâla buyurdu ki; "وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ "Biz, insana tavsiye ettik *(Neyi?)* بِوَالِدَيْهِ اِحْسَانًا Anne, babasına iyiliği حَمَلَتْهُ اُمُّهُ Anası onu taşımış كُرْهًا Zahmetle "وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا Ve zahmetle doğurmuştur" وَقَالَ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ اَيْضًا Yine Allah Sübhânehû buyurur ki; "اَنِ اشْكُرْ "Şükret *(Kime?)* لِي وَلِوَالِدَيْكَ" Bana ve ana

فُضُولٌ (Nedir?) Bütün bunlar اَنَّ كُلَّ ذَلِكَ İnanman gerekir ki; وَيَنْبَغِى اَنْ تَعْتَقِدَ babana" اِلَى (Neye?) Ulaşmanın yanında فِى جَنْبِ الْوُصُولِ (Nerede?) Yalnızca fuzuli iştir مَحْضٌ بَلْ فِى جَنْبِ طَيِّ مَنَازِلِ السُّلُوكِ اَيْضًا Hatta Seyr-i الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ Hakîki maksada Sülûk menzillerini aşmanın yanında bile (Nedir o?) تَعْطِيلٌ صِرْفٌ Sırf tembelliktir / durağanlıktır وَقَدْ سَمِعْتَ Sen şunu işittin: اَنَّ حَسَنَاتِ الْاَبْرَارِ Ebrar kulların iyilikleri سَيِّئَاتُ الْمُقَرَّبِينَ (Nedir?) Mukarreblerin kötülükleridir ﴿شِعْرٌ﴾ :Şiir:

كُلُّمَا Her şey دُونَ هَوَى الْحَقِّ Hak aşkının ötesindeki وَلَوْ اَكْلَ قَنْدٍ Şekerleme yemek dahi olsa (Nedir?) فَهُوَ سَمٌّ قَاتِلٌ O öldürücü zehirdir

عَلَى وَحَقُّ اللهِ سُبْحَانَهُ Allah Sübhânehû'nün hakkı (Nedir?) مُقَدَّمٌ Öncedir (Ne üzerine?) حُقُوقِ جَمِيعِ الْخَلَائِقِ Bütün mahlûkatın hakları üzerine فَاِنَّ اَدَاءَ حُقُوقِ الْخَلَائِقِ Zira mahlûkatın haklarını ödemek اِنَّمَا هُوَ Ancak o (Neyle olur?) لِامْتِثَالِ أَمْرِهِ تَعَالَى Allâh-u Teâla'nın emrine sarılmakla olur وَالَّا Yoksa لِمَنْ يَكُونُ Kim için olabilir (Ne?) مُحَالُ تَرْكِ خِدْمَتِهِ Onun hizmetini terk etme وَالْاشْتِغَالِ بِخِدْمَةِ غَيْرِهِ Ve başkasına hizmette bulunma imkanı فَخِدْمَةُ الْخَلَائِقِ Yaratıklara hizmet بِهَذَا السَّبَبِ Bu sebeple (Nedir?) مِنْ جُمْلَةِ خِدْمَاتِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى Hak Sübhânehû ve Teâla'ya hizmet kâbilindendir كَثِيرٌ وَلَكِنَّ الْفَرْقَ Fakat fark (Nerede?) بَيْنَ خِدْمَةٍ وَخِدْمَةٍ Hizmetle, hizmet arasında (Nedir?) Çoktur اَلَا تَرَى Görmez misin? اَنَّ أَرْبَابَ الْحَرْثِ Ekin eken وَأَصْحَابَ الزَّرْعِ Ve ziraatle uğraşanlar كُلُّهُمْ Hepsi فِى خِدْمَةِ السُّلْطَانِ Sultanın hizmetindedir وَلَكِنْ لَامُنَاسَبَةَ Fakat benzerlik yoktur (Nerde?) بَيْنَ خِدْمَتِهِمْ Onların hizmetleriyle وَخِدْمَةِ الْمُقَرَّبِينَ Sultana yakın olanların hizmeti arasında حَتَّى اِنَّ اِجْرَاءَ اِسْمِ الزِّرَاعَةِ وَالْحِرَاثَةِ Hatta ziraatin ve çiftçiliğin ismini almak bile (Neye?) عَلَى اللِّسَانِ Ağza (Nerede?) هُنَاكَ Orada (Nedir?) مَعْصِيَةٌ Suçtur وَأَجْرُ كُلِّ أَمْرٍ Her işin ücreti (Nedir?) عَلَى مِقْدَارِ ذَلِكَ الْاَمْرِ O işin derecesine göredir فَاَهْلُ الْحِرَاثَةِ Çiftçiler يَأْخُذُونَ Alırlar (Ne kadar?) دِرْهَمًا وَاحِدًا Bir

مَعَ غَايَةِ الْمِحْنَةِ Tam bir günlük hizmet karşılığında عَلَى خِدْمَةِ يَوْمٍ كَامِلٍ dirhem وَالْمَشَقَّةِ Son derece zorluk ve meşakkatle birlikte وَالْمُقَرَّبِينَ Sultana yakın olanlar ise يَسْتَحِقُّونَ الْالُوفَ Binleri hak ederler عَلَى سَاعَةِ خِدْمَةِ الْحُضُورِ Bir saatlik Sultanın huzurunda olma hizmeti karşılığında وَمَعَ ذَلِكَ Bununla birlikte لَاتَعَلُّقَ لَهُمْ Onların alâkası olmaz *(Neyle?)* بِتِلْكَ الْالُوفِ Bu binlerle وَغَايَةُ مَرَامِهِمْ Onların en büyük arzusu قُرْبُ السُّلْطَانِ Sultana yakın olmaktır فَحَسْبُ Yalnızca شَتَّانَ مَا اِنَّمَا هِيَ Ancak o *(Nedir?)* بَيْنَهُمَا Aralarındaki fark ne büyüktür! وَفَرَخْ حُسَيْنٌ Ferah Hüseyin مُوَفَّقٌ جِدًّا Çok başarılıdır يَعْنِى لِلتَّرَقِّى وَالْاِجْتِهَادِ Yani yükselme ve çalışma bakımından وَلْيَطْمَئِنَّ قَلْبُكَ Senin kalbin mutmain olsun مِنْ طَرَفِهِ Onun açısından مَاذَا اَكْتُبُ Daha ne yazayım أَزْيَدَ مِنْ ذَلِكَ Bundan fazla وَالسَّلَامُ Selam ile...

